

פרשת בא

ועתה שא נא חטאתי אך הפעם והעתירו לה' אלקיכם (י, יז)

וטעם שא נא חטאתי, דרך כבוד למשה, כי הוא אלהים לפרעה (לעיל ז, א) וגדול מאד בארץ מצרים (להלן יא, ג) והעתירו אל ה' אלקיכם, לשניהם, כי כן יאמר פרעה בכל פעם דרך מוסר, כי יודע פרעה כי משה הוא המעתיר, כי כן אמר לו למתי אעתיר לך (לעיל ח ח), והעתרתי אל ה' (שם כה), אפרש את כפי אל ה' (שם ט כט), כי לא ידבר משה בזה לשון רבים, שלא יוציא שקר מפיו" (רמב"ן) את פרושו של הרמב"ן על פסוק זה הביא הרבי מסאטמר כהוכחה לכך שאמירה בלשון רבים שמכונת ליחיד אינה אלא שקר ואסורה מעיקר הדין, כפי שמסופר בספר "עולמות שחרבו".

היה זה בעת שנערכה חתנה בין חתן נובהרדוקאי לבין כלה מסאטמר. באחת מסעדות ה"שבע ברכות" השתתף רבי אברהם יפהן, ראש ישיבת נובהרדוק ואף הרבי מסאטמר. במהלך הסעודה החל רבי אברהם לספר אודות גדולי תנועת המוסר, מדותיהם הטובות ודרכי הנהגתם, ובין השאר ספר על רבי זונדל מסלנט, רבו של רבי ישראל מסלנט. באחד הימים קבל רבי זונדל מכתב מאת אחד מתלמידיו בחו"ל ובו בקשה להתפלל על אשתו החולה.

מאחר שבערוב ימיו נחלשה ראייתו, היה הרב מקריא את תשובותיו לגבאי שלו, וזה היה רושם את הדברים ומעלה אותם על גבי הכתב, ואף כעת עשה כן. לאחר מכן בקש מן הגבאי להקריא לפניו את מה שכתב. הגבאי הקריא: "אנחנו מתפללים לשלום רעיתו". "לא אחתום על כך", אמר הרב, "זהו דבר שקר, הרי רק אני מתפלל לרפואתה, ומדוע כתבת 'אנחנו' בלשון רבים? נא לתקן". "ראה עד היכן מגיעה מידת חסידותו של רבי זונדל ועד כמה דקדק באמירת האמת" - סיים רבי אברהם את ספורו. ענה לו הרבי מסאטמר: "לפי הרמב"ן אין זו מדת חסידות אלא חיוב גמור! שאם לא היה מדקדק כן הרי זה ממש שקר!".

וכאן ציטט לו את לשונו של הרמב"ן המובאת בתחילת דברינו: "אם משה היה אומר 'אנחנו' היה הדבר לשון שקר ממש" - סכם - "מכאן שאין זו רק מדת חסידות לדקדק בכך, אלא חיוב גמור הוא לומר בלשון יחיד, כאשר מתכונים לאדם בודד".

מקור: הרב שלמה לוינשטיין